

verdachte dan ook in de uitvoeringsfase een bijdrage levert, werkt hij samen met de ander(en) om het daadplan te verwezenlijken. Dat plan wordt dan gezamenlijk uitgevoerd. Van medeplichtigheid zou nog wel sprake zijn, maar dan moet de verdachte zelf aangeven waarom zijn bijdrage slechts het verschaffen van hulp aan het daadplan van de ander(en) betrof.

Reeds meermalen heeft de Hoge Raad in dit verband op het belang van de proceshouding gewezen.¹⁵ Met zwijgen of een kletsverhaal komen ('ik lag te slapen in de auto terwijl de anderen kennelijk een inbraak pleegden') kan immers niet aannemelijk worden gemaakt dat de verdachte incidenteel bijstand heeft verleend aan de uitvoerders. In de hier te bespreken zaak stond niet ter discussie dat de verdachte een motor had weggenomen, maar werd betwist dat hij dit samen met de mededader heeft gedaan. Het middel klaagde namelijk dat de bewezen verklaarde strafverzwarende omstandigheid 'in vereniging met een ander' niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid en/of dat het hof ten onrechte deze strafverzwarende omstandigheid in de kwalificatie heeft opgenomen, althans deze kwalificatie ontoereikend heeft gemotiveerd en/of dat het hof ten onrechte deze strafverzwarende omstandigheid in de strafmotivering heeft opgenomen, waardoor de strafoplegging ontoereikend, althans onbegrijpelijk is gemotiveerd. Het hof had o.m. vastgesteld dat verdachte en zijn mededader samen zijn gaan rondrijden op de scooter van verdachte. Verdachte heeft vervolgens een geparkeerde motor weggenomen terwijl de mededader in de nabijheid op hem stond te wachten. De mededader is op de motor gaan zitten. Dat voertuig had geen draaiende motor. Verdachte heeft vervolgens – terwijl de mededader op de motor zat en deze bestuurde – de motor vanaf een rijdende scooter voortgeduwd door zijn voet tegen de achterkant van de motor te zetten. Het op deze vaststellingen gebaseerde oordeel van het hof dat sprake is van een voor medeplegen vereiste bewuste en nauwe samenwerking van verdachte met zijn mededader, getuigt volgens de Hoge Raad – mede in het licht van de door het hof vastgestelde rolverdeling tussen verdachte en zijn mededader, waarbij de mededader verdachte tevoren vergezelde en op hem stond te wachten toen verdachte met de motor aan kwam lopen, waarna zij in onderlinge samenwerking de motor wegvoerden – niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. De bijdrage van de mededader in de uitvoeringsfase was namelijk een relevante (en daarom wezenlijke) in het kader van een geza-

menlijk daadplan. Zijn handelen was nodig om de motor weg te voeren van de plaats delict.

NTS 2020/34

HR 11 februari 2020, 19/00050,

ECLI:NL:HR:2020:228

Diefstal in vereniging, art. 310 jo. 311 Sr. Ontvankelijkheid OM. Verwerping verweer dat OM n-o is omdat sepotmededeling bij verdachte het gerechtvaardigd vertrouwen heeft gewekt dat hij voor het tlgd. feit niet zou worden vervolgd

Aantekening redactie

In artikel 167 lid 1 Sv is aan het openbaar ministerie de bevoegdheid toegekend zelfstandig te beslissen of naar aanleiding van een ingesteld opsporingsonderzoek vervolging moet plaatsvinden. Bekend is dat de beslissing van het openbaar ministerie om tot vervolging over te gaan zich slechts in zeer beperkte mate leent voor een inhoudelijke rechterlijke toetsing in die zin dat slechts in uitzonderlijke gevallen plaats is voor een niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie in de vervolging op de grond dat het instellen of voortzetten van die vervolging onverenigbaar is met de beginselen van een goede procesorde.¹⁶ Zo'n uitzonderlijk geval doet zich o.m. voor wanneer de vervolging wordt ingesteld of voortgezet nadat door het openbaar ministerie gedane, of aan het openbaar ministerie toe te rekenen, uitlatingen (of daarmee gelijk te stellen gedragingen) bij de verdachte het gerechtvaardigde vertrouwen hebben gewekt dat hij niet (verder) zal worden vervolgd.¹⁷

In deze zaak was de vraag of dat gerechtvaardigd vertrouwen was gewekt met het door of namens de officier van justitie telefonisch aan de secretaresse van de raadsman medegedeelde bericht dat de zaak zou worden geseponneerd.

Wat was er gebeurd? De verdachte is door Hof Den Bosch wegens 'diefstal door twee of meer verenigde personen, waarbij de schuldige zich de toegang tot de plaats van het misdrijf heeft verschaft door middel van braak' veroordeeld tot een geheel voorwaardelijke gevangenisstraf van twee maanden, alsmede een taakstraf van 180 uren. Het middel klaagde dat het hof het openbaar ministerie ten onrechte niet niet-ontvankelijk in de vervolging heeft verklaard, althans dat oordeel

15. Zie bijv. HR 28 november 2017, ECLI:NL:HR:2017:3022 ('Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. De vraag of aan de bovenstaande eisen is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. Daarbij kan van belang zijn in hoeverre de concrete omstandigheden van het geval door de rechter kunnen worden vastgesteld, in welk verband de procesopstelling van de verdachte een rol kan spelen.')

16. O.a. HR 6 november 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX4280.

17. O.a. HR 2 juli 2013, ECLI:NL:HR:2013:7 (Coffeeshop Checkpoint).

onvoldoende heeft gemotiveerd. In hoger beroep bleek namelijk dat de verdachte op 14 september 2015 opnieuw aangehouden is, terwijl het onderhavige dossier (in de hier te bespreken zaak) reeds gesloten was op 28 juli 2015 en op 10 augustus 2015 ten parkette is ontvangen. Op 15 september 2015 ontving de raadsman vervolgens van zijn secretaresse een telefoonnotitie dat de zaak geseponeerd zou zijn. Het was de raadsman niet duidelijk of dit een politiesepot of een sepot van het openbaar ministerie is geweest. Het hof droeg de A-G op nader onderzoek te verrichten naar de gang van zaken. Daaruit bleek dat de hernieuwde aanhouding in september 2015 een vergissing was. De signalering van verdachte stond ten onrechte nog open. Er is toen besloten tot een 'sepot 02'.¹⁸

Op basis hiervan oordeelde het hof dat geen sprake is van een situatie die is te bestempelen als een uitzonderlijk geval waarin de vervolging wordt ingesteld of voortgezet nadat door het openbaar ministerie gedane, of aan het openbaar ministerie toe te rekenen, uitlatingen (of daarmee gelijk te stellen gedragingen) bij de verdachte het gerechtvaardigde vertrouwen hebben gewekt dat hij niet (verder) zal worden vervolgd. Dat verwarring bij de raadsman c.q. verdachte is ontstaan nadat eerder een piketmelding op nummer van de onderhavige strafzaak was gedaan, doet daar niet aan af, mede in aanmerking genomen dat de raadsman na de vermeende sepotmededeling heeft aangegeven de verdachte in een latere fase na 14 september 2015 nog te hebben gesproken en met (het onderdeel) ZSM van het openbaar ministerie contact te hebben gehad. Met name bij het laatstgenoemde contact had de raadsman de gelegenheid om eventuele onduidelijkheden (van wie is het sepot afkomstig en voor welke zaak?) te verhelderen. Een en ander had, volgens het hof, voor de raadsman aanleiding moeten zijn om bij een bevoegd persoon binnen het openbaar ministerie, bijvoorbeeld bij de officier van justitie, nadere informatie in te winnen over de status van de zaak. Dit is niet gebeurd.

Beroep op het vertrouwensbeginsel slaagt weliswaar zelden, maar het mag niet te makkelijk worden verworpen. Door in het midden te laten of het overgelegde bericht ('Parket Breda belde inz. [verdachte]. Zaak wordt geseponeerd.') een juiste en volledige weergave bevat van wat kennelijk door of namens de officier van justitie telefonisch aan de secretaresse van de raadsman is medegedeeld, heeft het hof eveneens in het midden gelaten of een (eventuele) onjuiste of onvolledige weergave van de desbetreffende mededeling aan het openbaar ministerie moet worden toegerekend, dan wel voor rekening dient te komen van de verdachte, terwijl het in zijn oordeel wel omstandigheden heeft betrokken waarvan het niet heeft vastgesteld dat deze omstandigheden kenbaar waren voor de verdediging ten tijde van de

18. 'Het lijkt er op dat er, destijds, een signalering voor verdachte [verdachte] open is blijven staan. [verdachte] is toen aangehouden voor diefstal en heling, waarvoor hij op 16 juni 2015 al verhoord was. Er is toen, zoals ik in het systeem kan zien ook een sepot formulier opge maakt, dit geldt echter alleen voor die "onterechte aanhouding". Vandaar de verwarring in dit dossier.'

gedane mededeling. Het hof heeft aldus de verwerping van het verweer niet toereikend gemotiveerd.

NTS 2020/35

HR 11 februari 2020, 18/03411,

ECLI:NL:HR:2020:222

Gebruikmaken van een tolk die niet is ingeschreven in het Register beëdigde tolken en vertalers en het schriftelijk vastleggen van de redenen daarvoor a.b.i. art. 28.4 Wet beëdigde tolken en vertalers

Aantekening redactie

De verdachte in deze zaak is door Hof Den Haag wegens verkrachting veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar. Het middel klaagde dat tijdens de zitting in hoger beroep in strijd met de wet gebruik is gemaakt van een niet in het Register beëdigde tolken en vertalers ingeschreven tolk, zonder dat daaraan een geldige reden ten grondslag lag, althans dat de reden voor afwijking van de afnameplicht onvoldoende is gemotiveerd. Het is van groot belang dat binnen de strafrechtsketen enkel gebruik wordt gemaakt van gerechtstolken en beëdigd vertalers waarvan de kwaliteit en integriteit gewaarborgd is. Via een afnameplicht wordt gewaarborgd dat ook enkel van deze gerechtstolken en beëdigd vertalers gebruik wordt gemaakt. Artikel 28 Wet beëdigde tolken en vertalers maakt echter wel mogelijk dat gebruik wordt gemaakt van een niet in het Register beëdigde tolken en vertalers ingeschreven tolk of vertaler. Het betreft hierbij de situatie dat een gerechtstolk of beëdigd vertaler niet of niet tijdig beschikbaar is. Dit is op zich voor de hand liggend nu een verdachte op grond van de wet en op basis van artikel 6 EVRM nu eenmaal recht heeft op een tolk of vertaler. Indien dus geen gerechtstolk of beëdigd vertaler beschikbaar is, zal gebruik gemaakt (moeten) worden van een tolk of vertaler die niet in het register staat ingeschreven. Dit moet dan wel voorzien van een motivering schriftelijk worden vastgelegd.¹⁹ Op deze wijze kan in het vervolg van een procedure worden nagegaan wie als tolk of vertaler is opgetreden. Dit biedt enerzijds een waarborg dat zorgvuldig met de afnameverplichting wordt omgegaan en biedt voorts duidelijkheid wie als tolk of vertaler heeft gefungeerd.²⁰ Was in de onderhavige zaak voldaan aan

19. Zie lid 1, 3 en 4 van art. 28 Wet beëdigde tolken en vertalers.

20. Kamerstukken II 2004/05, 29936, nr. 3, p. 23-24.